

.....

Pascal Braekman

Beleidsadviseur Sierteelt en Bemesting, Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling – Dept. Landbouw & Visserij. (pascal.braekman@lv.vlaanderen.be)

00RDEELKUNDIG NEONICOTINOÏDEN GEBRUIKEN VOLGENS HET ERKENNINGSETIKET!

De afgelopen tijd verschijnen regelmatig berichten in de brede pers over de vermeende negatieve invloed van een aantal gewasbeschermingsmiddelen op de vitaliteit van de bijenpopulatie. Het gaat hem dan veelal over middelen gebaseerd op actieve stoffen die tot chemische groep van de 'neonicotinoïden' behoren, hier verder aangeduid als NEO's. In deze Akseptbijdrage worden de maatregelen toegelicht die Europese en Belgische erkenningsinstanties al namen om de mogelijke negatieve impact van deze middelen op het bijenbestand te minimaliseren.

Op Europees niveau zijn een aantal stoffen uit de groep van de NEO's erkend als actieve stoffen die in gewasbeschermingsmiddelen gebruikt mogen worden. Op Belgisch niveau resulteerde dit in erkende handelsproducten op basis van volgende NEO's:

1. clothianidin: erkend als zaaiontsmettingsmiddel voor wintergranen, bieten en cichorei – geen erkenningen in sierplanten;

2. imidacloprid: o.a. erkend als insecticide (o.a. Confidor 200 SL) in sierplanten, open lucht en onder bescherming, tegen buxusbladvlo, bladluizen, witte vliegen en dop-, schild- en wolluizen;

3. thiamethoxam: o.a. erkend als insecticide (Actara) in sierplanten, open lucht en onder bescherming, tegen collembolen, trips, bladluizen, witte vliegen en dop-, schild- en wolluizen;

4. acetamiprid: o.a. erkend als insecticide (o.a. Gazelle SG) in sierplanten, open lucht en onder bescherming, tegen bladluizen, witte vliegen en haantjes;

5. thiacloprid: o.a. erkend als insecticide (o.a. Calypso) in sierplanten in open lucht tegen bladluizen, dop-, schild- en wolluizen, witte vliegen, wantsen, cicaden, zaagwespen, bastaardrupsen, snuitkevers en bloesemkevers en

onder bescherming tegen bladluizen, cicaden en witte vliegen.

Zoals u ziet is dit een niet zo onbelangrijke groep van gewasbeschermingsmiddelen voor de sierteelt. De inzet van deze middelen staat echter onder steeds toenemende maatschappelijke druk. Willen we de erkenningen van deze middelen behouden, dan zal er ook binnen de sierteeltsector blijvend moeten toegezien worden op een correct en verantwoord gebruik ervan in de praktijk. Behalve de standaard maatregelen die algemeen bij de erkenning opgelegd worden (bv. te bestrijden schadeverwerker, gewassen, dosissen, aantal behandelingen) hebben

de erkenningsverlenende overheden enkele specifieke maatregelen uitgevaardigd m.b.t. het gebruik van NEO's. Deze zijn als specifieke vermeldingen op de erkenningsakten opgenomen.

Vermelding Spe8

Een eerste vermelding heeft betrekking op de impact van de betrokken actieve stof op bijen en hommels. Het betreft vermelding **Spe8** die luidt als volgt: 'Gevaarlijk voor bijen en hommels. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen of op niet-bloeiende gewassen wanneer deze actief bezocht worden door bijen en hommels. Gebruik dit product ook niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit. Vermijd drift naar bloeiende onkruiden en gewassen in de omgeving van het behandelde gewas.' Deze waarschuwing is opgenomen in de erkenningsakten van producten op basis van imidacloprid, thiacloprid en thiametoxam.

Specifiek voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Actara wordt er eveneens opgelegd dat het in de sierteelt in open lucht steeds toegepast dient te worden met een 75% driftreducerende spuittechniek. Op basis van een gerichte combinatie van spuitapparatuur en spuitdoppen kan dit op verschillende manieren gerealiseerd worden. In **TABEL 1** worden enkele voorbeelden samengevat.

Vermelding Spa1

Een tweede vermelding heeft betrekking op maatregelen om het risico op versnelde resistentieopbouw te reduceren. Dit is vervat onder de **vermelding Spa1**, nl. 'Om resistentieopbouw te voorkomen mag u dit product of andere producten die werkzame stoffen van dezelfde chemische familie (neonicotinoïden) bevatten, niet vaker gebruiken dan in totaal tweemaal per teelt van het gewas (tweemaal per jaar voor meerjarige

TABEL 1. Voorbeelden van 75% driftreducerende spuittechniek op een veldspuit

Spuitapparatuur	+ Spuitdoppen
Klassieke spuitboom	alle LUCHTMENGspuitdoppen (spleetdop) ISO dopmaat ≥ 04
Klassieke spuitboom + afscherming spuitboom	alle spuitdoppen (spleetdop) ISO dopmaat ≥ 03
Klassieke spuitboom + luchtondersteuning	alle spuitdoppen

TABEL 2. Samenvatting extra toepassingsvoorwaarden NEO's volgens hun erkenningen in de sierteelt

Handelsproduct	Actara		Gazelle SG, Mospilan SG, Antilop SG, Exodus SG		Confidor 200 SL, Bazooka, Kohinor 200 SL, Warrant 700		Calypso, Thiaclobel		
	Teelt	buiten	binnen	buiten	binnen	buiten	binnen	buiten	binnen
Bijen									
Tijdstip	/	na bloei	/	na bloei	/	na bloei	/	/	/
Driftreductie	/	75%	/	/	/	/	/	/	/
Water									
Bufferzone	/	3 m	/	20 m, klassiek	/	3 m, klassiek	/	20 m, klassiek	/
# toepassingen									
product zelf	/			2x/teelt		2x/12 mnd		2x/12 mnd	
met NEO's	afwisselen			2x/teelt		2x/teelt		2x/teelt	

teelten)' bij de erkenningen op basis van de actieve stoffen imidacloprid, thiamiprid en acetamiprid. Voor erkenningen op basis van thiametoxam wordt dit als volgt verwoord: 'Om resistentieopbouw te voorkomen moet u dit product of andere producten die werkzame stoffen met eenzelfde resistentieletter of 'code' bevatten, afwisselen met producten die werkzame stoffen met een andere resistentieletter of 'code' bevatten. De code voor de werkwijze van thiametoxam is 4A'.

Voor alle erkenningen op basis van NEO's wordt duidelijk gesteld: 'de erkende dosis is de laagste dosis waarbij de beste werkzaamheid wordt gewaarborgd in de meeste gevallen. Deze dosis kan worden verlaagd onder verantwoordelijkheid van de gebruiker, bij voorbeeld in teelten waarin de principes van de geïntegreerde bestrijding worden toegepast. Bij verlaging van

de dosis is het niet toegelaten het maximale aantal toepassingen te verhogen, noch de wachttijd voor de oogst te verkorten'.

In **TABEL 2** proberen we deze toepassingsvoorwaarden overzichtelijk samen te vatten voor de verschillende NEO's. Voor de volledigheid wordt in de laatste tabel ook de bufferzones t.o.v. oppervlaktewater aangegeven, opgelegd via het erkenningsetiket in sierplanten in open lucht voor de verschillende gewasbeschermingsmiddelen. Via het toepassen van driftreducerende spuittechnieken kunt u deze bufferzones (vooral deze van 20 m bufferzone bij een klassieke spuittechniek) verder reduceren. Een overzicht van de mogelijkheden vindt u terug op http://fytoweb.be/sites/default/files/guide/attachments/brochure_zt_current_risk_mitigation_mar_2016_nl.pdf. ■

